

**Совет
Алешкин-Саплыкского
сельского поселения
Дрожжановского муниципального
района Республики Татарстан**

422478, Россия, Республика Татарстан, Дрожжановский район, с. Алешкин-Саплык, ул. Школьная, д.3а
тел. (84375) 37-5-35, 37-5-49, факс. 37-5-36
E-Mail: AlSap.Drz@tatar.ru

**Татарстан Республикасы
Чүпрэле муниципаль районы
Алешкин-Саплык
авыл жирлеге
Советы**

РЕШЕНИЕ

2021 елның 02 апреле

КАРАР

№10/2

Татарстан Республикасы Чүпрэле муниципаль районы Алешкин-Саплык авыл жирлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, керту, фикер алышу һәм карау тәртибен раслау турында

«Россия Федерациясенде жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 261 статьясы нигезендә, Татарстан Республикасы Чүпрэле муниципаль районы Алешкин-Саплык авыл жирлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Чүпрэле муниципаль районы Алешкин-Саплык авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Күшымта итеп бирелә торган Татарстан Республикасы Чүпрэле муниципаль районы Алешкин-Саплык авыл жирлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, керту, фикер алышу һәм карау тәртибен расларга.

2. Алешкин-Саплык авыл жирлегенең рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында әлеге каарны халыкка игълан итәргә.

3. Әлеге каарның үтәлешен контролъдә тотам.

Алешкин-Саплык
авыл жирлеге башлығы:

П.Н.Артемьев

РАСЛАНГАН:
Татарстан Республикасы
Чүпрэле муниципаль районы
Алешкин-Саплык авыл жирлеге
Советынын 2021 нче елгы 02 нче
апреле 10/2 номеры карары
белән

Татарстан Республикасы Чүпрэле муниципаль районы Алешкин-Саплык авыл
жирлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, керту,
фикер альшу һәм карау тәртибе

Бүлек 1. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Әлеге тәртипне җайга салу предметы

1. Әлеге Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, "Россия Федерациясендә
жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6
октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Татарстан Республикасы
Чүпрэле муниципаль районы Алешкин-Саплык авыл жирлеге Уставы нигезендә
инициативалы проектларны тәкъдим итү, керту, фикер альшу, карау, шулай ук
аларны конкурс нигезендә сайлап алу белән бәйле рәвештә барлыкка килә
торган мәнәсәбәтләрне җайга сала.

2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансферлар исәбенә
финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициативалы проектларны
керту, фикер альшу, карау һәм сайлап алу белән бәйле мәнәсәбәтләргә карата,
Әгәр Татарстан Республикасы Законында һәм (яисә) Татарстан
Республикасының башка норматив хокукий актында һәм алар нигезендә кабул
ителгән Татарстан Республикасы Чүпрэле муниципаль районы Алешкин-
Саплык авыл жирлеге Советы каарларында башкасы каарлмаган булса, әлеге
тәртип нигезләмәләре кулланылмый.

Статья 2. Инициативалы проектлар

1. Татарстан Республикасы Чүпрэле муниципаль районының Алешкин-Саплык
авыл жирлеге (алга таба - муниципаль берәмлек) халкының муниципаль
берәмлек халкы өчен яки аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә
ия булган чараларны гамәлгә ашыру, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә
жирле үзидарә органнарына хәл итү хокуку бирелгән башка мәсьәләләрне хәл
итү буенча тәкъдим әлеге Тәртиптә анлатыла.

2. Инициативалы проект үз эченә түбәндәге мәгълumatларны алырга тиеш:

- 1) муниципаль берәмлек халкы өчен яисә аның бер өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган проблеманы тасвиrlау (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);
- 2) әлеге проблеманы хәл иту буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвиrlау;
- 4) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәkle чыгымнары алдан исәпләү;
- 5) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;
- 6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (мөмкин) финанс, мөлкәт һәм (яки) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;
- 7) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен бу акчаларны, инициатив түләүләрнең планлаштырылган күләменнән тыш, файдалану күздә тотылган очракта, муниципаль берәмлек бюджеты акчалары күләменә күрсәтү;;
- 8) әлеге Тәртипнен 3 статьясы нигезендә муниципаль берәмлек территориясенә яисә аның өлешенә күрсәтмә, аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак.

3. Инициативалы проект үз эченә әлеге статьяның 2 өлешендә каралган белешмәләр алган, инициатор каары буенча график һәм (яки) таблица материаллары күшүлүрга мөмкин.

Статья 3. Инициативалы проектлар халык мәнфәгатьләрендә тормышка ашырыла ала торган территорияне билгеләү

1. Инициативалы проектлар муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә тормышка ашырылырга мөмкин: 1) торак пункт; 2) торак пунктлар Төркеме.
2. Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына хәл иту хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл иту буенча инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында һәм (яисә) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү максатларында муниципаль берәмлек башкарма комитеты каары белән (шул исәптән муниципаль программыны раслау турындагы каар белән) муниципаль берәмлек территориясен округның бер өлешенә бүлү кааралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта инициативалы проектлар муниципаль берәмлек территориясенең (округ) тиешле өлеше чикләрендә тәкъдим ителә, тикшерелә һәм гамәлгә ашырыла.

Бүлек 2. Инициативалы проектларны тәкъдим итү һәм фикер алышу

Статья 4. Проектның инициаторлары

1. Инициативалы проектны көртү турындағы инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы:

- 1) уналты яшькә житкән һәм муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче кимендә ун гражданнан торган инициатив төркем (алга таба-инициатив төркем));
- 2) Территориаль ижтимагый үзидарә органнары;
- 3) иске авыл жирлеге.

2. Әлеге статьяның 1 өлешенде күрсәтелгән затлар (алга таба-проект инициаторлары):

- 1) инициативалы проект әзерлиләр;
- 2) инициативалы проект турында фикер алышуны оештыралар яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициативалы проектка ярдәм итү турындағы мәсьәлә буенча гражданнарның фикерен ачыклауны тәэмин итәләр;
- 3) муниципаль берәмлек Башкарма комитетына инициативалы проект көртәләр;
- 4) инициативалы проектны гамәлгә ашыруны тикшерүдә катнашалар;
- 5) муниципаль берәмлекнең әлеге Тәртиптә һәм аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукий актларында билгеләнгән башка хокукларны гамәлгә ашыralар һәм вазыйфаларны үтиләр.

3. Инициатив төркем төзү һәм аның әлеге статьяның 2 өлешенде күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар кабул итүе беркетмә белән рәсмиләштерелә.

4. Әлеге статьяның 2 өлешенде күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар терриориаль ижтимагый үзидарә органнары булган проект инициаторлары тарафыннан терриориаль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә кабул ителә.

5. Әлеге статьяның 2 өлешенде күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар Ижтимагый берләшмәләр булган проект инициаторлары тарафыннан аларны гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

Статья 5. Инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклау

1. Инициативалы проект муниципаль берәмлек халкы яисә аның бер өлешенде яшәүчеләр тарафыннан якланырга тиеш, алар мәнфәгатьләрендә инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла.

2. Проект инициаторы гражданнарның инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча фикерен түбәндәге формаларда ачыклауны оештыра:

- 1) гражданинада инициативалы проектны карау;
- 2) Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданинада жыелышында яисә конференциясендә инициатив проектны карау, шул исәптән гражданинада жыелышында яки конференциясендә;
- 3) гражданинны сораштыру үткәрү;

4) инициативалы проектка ярдәм итү өчен гражданнар имзаларын жыю.

3. Проект инициаторы инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарың фикерен ачыклауның берничә формасыннан файдалану турында Каар кабул итәргә хокуклы.

Статья 6. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы

1. Инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы (алга таба - жыельш) проект инициаторы каары белән билгеләнә һәм үткәрелә.

2. Жыельш муниципаль берәмлек территориясе өлешендә үткәрелә, анда яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә инициатив проектны гамәлгә ашыру планлаштырыла. Эгәр дә бу проектны гамәлгә ашыру муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә планлаштырыла икән, Муниципаль берәмлек территориясенең төрле өлешләрендә берничә жыельш үткәрелергә мөмкин.

3. Жыельшта унтугыз яшькә житкән Тиешле территориядә яшәүчеләр катнаша ала.

1) жыельш көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча каарлар кабул итү өчен, халыкның уртак булу рәвешендә көндезге формада үткәрелә

4. Бер жыельшта берничә инициативалы проектны карау мөмкин. Элеге очракта жыельшны оештыру һәм үткәру буенча хокуклар һәм бурычлар проектлар инициаторлары белән бергә гамәлгә ашырыла.

5. Жыельш үткәрү, документлар әзерләү һәм жибәрү буенча чыгымнарны проект инициаторы башкара.

6. Муниципаль берәмлек башкарма комитеты проект инициаторына жыельшны үткәрүдә ярдәм итә, шул исәптән аны үткәру өчен бушлай бина бирә.

Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты каары белән жыельшлар үткәру өчен бирелә торган урыннар исемлеге билгеләнергә мөмкин.

7. Жыельш 50 кешедән торган катнашучылар арасында хокуклы дип санала.

Статья 7. Жыельшка әзерлек

1. Жыельш үткәрү турында проект инициаторының каарында күрсәтелә:

1) фикер алышу өчен жыельш үткәрелә торган инициативалы проект;

2) жыельшны үткәрү формасы (көндезге));

3) жыельшның көн тәртибе, ә жыельшны көндезге-читтән торып уздыру очрагында-халыкның тавыш бирүен уздыру планлаштырыла торган мәсьәләләр;

4) жыелышны уздыру датасы, вакыты, урыны, ә жыелышны көндезге-чittән торып уздыру очрагында - шулай ук тавышка куелган мәсъәләләр буенча халык каарларын кабул итүне тәмамлау датасы һәм мондый каарлар тапшырылырга тиешле урын яки адрес, яисә тавышка куелган мәсъәләләр буенча халыкны тавыш бирү өчен маxsus сайттан файдалану турында Каар кабул иту вакыты;;

5) жыелышны көндезге формада уздырыла торган жыелышта катнашучылар йә жыелышны көн тәртибендәгә мәсъәләләр буенча фикер алышуларда катнашучыларның фаразланыла торган саны, жыелышны көндезге-чittән торып уздыру очрагында;

6) жыелыш үткәрелә торган территориядә яшәүчеләргә аны үткәрү турында хәбәр иту ысуллары.

2. Проект инициаторы муниципаль берәмлек Башкарма комитетына жыелышны үткәрү турында 10 көннән дә соңга калмычча язма хәбәр жибәрә.

3. Жыелыш үткәрү турында хәбәрнамәдә күрсәтелә:

1) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилиясе, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктнының исеме, исеме, чара проектының башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны);

2) әлеге статьяның 1 өлешендә каралган белешмәләр;

3) жыелышны оештыру һәм үткәрү буенча күрсәтмә функцияләр башкарырга вәкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары.

4) жыелышны үткәрүдә ярдәм итү, шул исәптән жыелышны үткәрү өчен бина бирү (жыелышны көндезге-чittән торып үткәрү очрагында) һәм (яки) тавышка куелган мәсъәләләр буенча Халык тавыш бирү өчен маxsus сайттан файдалану турында үтенеч.

4. Жыелышны үткәрү турында белдерү проектның инициаторы һәм аны оештыру һәм үткәрү буенча боеру функцияләрен башкарырга вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана. Инициатив төркем исеменнән жыелышны үткәрү турында хәбәрнамә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм үткәрү буенча боеру функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана.

5. Жыелышны үткәрү өчен бина бирү турындагы үтенечнамә булган очракта, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты хәбәрнамә кергән көннән өч көн эчендә проект инициаторына үткәрү өчен бина бирү мөмкинлеге турында хәбәр итә яки жыелышны үткәрү урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзgәртергә тәкъдим итә. Проект инициаторы әлеге тәкъдим алынганнан соң өч көн эчендә жыелышны үткәрү урынын һәм (яки) вакытын үзgәrtүгә ризалык яки ризалашмау турында хәбәр итәргә тиеш.

6. Муниципаль берәмлек башкарма комитеты жыелышны үткәрү, шул исәптән инициативалы проект белән танышу тәртибе турында мәгълүматларны Чүпрәле

муниципаль районның рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телеқоммуникация чөлтәренең " бүлегендә яки маҳсус сайтта урнаштыра.:

- 1) жыелыш үткәрү турында хәбәр кергән көннән өч көн эчендә;
  - 2) проект инициаторы ризалығы белән жыелышны үткәрү урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртү турында тәкъдим белән ризалашканнан соң ике көннән дә соңга калмыйча (жыелышны көндезге-читтән торып уздырганда).
7. Муниципаль берәмлек башкарма комитеты, жыелыш үткәрудә ярдәм итү проекти инициаторына ярдәм итү максатыннан, вәкаләтле вәкил билгеләргә хокуклы. Вәкаләтле вәкилне билгеләү турында муниципаль берәмлек Башкарма комитеты проект инициаторына алдан хәбәр итә.

Статья 8. Жыелышны көндезге формада үткәрү тәртибе

1. Жыелыш ба Алешкин-Саплыкчы проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданнарны муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана торган форма буенча исемлек төзү белән теркәүне тәэмин итә. Жыелышта катнашкан гражданнар исемлеге жыелыш беркетмәсенең аерылгысыз өлеше булып тора.
2. Жыелышның көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашуучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Жыелышның көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча каарлар жыелышта катнашуучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.
3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алыш бару өчен рәис һәм сәркатип сайлана.

4. Рәис жыелышны алыш бара, көн тәртибендәге сорауларны игълан итә, жыелышта катнашуучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелыш тарафыннан кабул ителгән каарларны формалаштыра, аларны тавышка куя, тавыш бирү нәтижәләрен игълан итә.

5. Сәркәтип жыелыш беркетмәсен алыш бара, анда жыелыш тарафыннан кабул ителгән барлык каарлар, алар буенча тавыш бирү нәтижәләре күрсәтелгән. Жыелыш беркетмәсенә жыелыш секретаре һәм рәисе кул куя.

6. Жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- 1) жыелышны үткәрү урыны һәм вакыты;
- 2) жыелышта катнашкан гражданнар саны;
- 3) жыелышның рәисе һәм сәркәтибе турында яшәү урыны күрсәтелгән белешмәләр;
- 4) жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлеге;
- 5) көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча кабул ителгән каарлар.

Статья 9 . Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясен үткәру

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотылган 16 яшкә житкән кешеләр саны 1000 кешедән артып китсә, инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе (алга таба - конференция) үткәрелергә мөмкин.
2. Конференция әлеге Тәртипнен 7-10 статьяларында билгеләнгән тәртиптә, әлеге статьяда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алыш үткәрелә.
3. Конференцияне үткәру турында проект инициаторы Каарында, әлеге Тәртипнен 8 статьясындагы 1 өлешендә каралган нигезләмәләр белән беррәттән, күрсәтелергә тиеш:
  - 1) 16 яшкә житкән 100 кешедән 1 делегаттан да ким булмаган делегатлар сайлау өчен вәкиллек нормасы;
  - 2) делегатлар сайлау өчен жыелышлар үткәру вакыты һәм тәртибе.
4. Конференция беркетмәсенең аерылгысыз өлеше булып делегатлар сайлау турында жыелышлар беркетмәләре тора.

Статья 10. Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен гражданнар имзаларын жыю

- 1.инициатором проекта является сбор подписей граждан в поддержку инициативных проектов (далее - сбор подписей).
- 2.количество подписей в поддержку инициативных проектов, включая подписи членов инициативной группы, должно быть не менее двадцати пяти.
3. сбор подписей осуществляется в следующем порядке:
  - 1) подписи собираются путем внесения их в подписной лист, форма которого утверждается исполнительным комитетом муниципального образования;
  - 2) в подписном листе указывается инициативный проект, в поддержку которого осуществляется сбор подписей;
  - 3) на подписном листе ставится подпись проживающего и дата его внесения. Подпись и дату ее внесения человек ставит собственноручно. Сведения о пользователе, вносимые в подписной лист, по просьбе лица, собирающего подписи, могут быть внесены в подписной лист. Данные вносятся только рукописным способом, при этом использование карандаша не допускается;
  - 4) один и тот же инициативный проект имеет право подписи в поддержку только один раз;
  - 5) каждая подпись должна быть заверена подписями представителя инициатора проекта. При завершении подписного листа представитель инициатора проекта, осуществляющий сбор подписей, собственноручно

указывает свою фамилию, имя и отчество, дату рождения, адрес места жительства, а также ставит свою подпись и дату ее внесения;

6) при сборе подписей допускается заполнение подписного листа на лицевой и оборотной стороне. При этом стороны имеют единую нумерацию подписей, а свидетельства о представителе инициатора проекта, осуществляющего сбор подписей, ставятся на другой стороне подписного листа непосредственно после последней подписи жильца;

7) при сборе подписей должно быть получено согласие каждого лица на обработку его персональных данных, оформляемое в соответствии с требованиями, установленными статьей 9 Федерального закона "О персональных данных".

Статья 11. Гражданнарың фикерен ачыклау өчен сораштыру үткәрү, әлеге инициативалы проектка ярдәм иту

1. Гражданнары әлеге инициативалы проектка ярдәм иту туринда аларның фикерен ачыклау өчен сораштыру (алга таба - сораштыру) муниципаль берәмлек халкы инициативасы белән яисә аның инициативасы белән үткәрелә, алarda инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

1. Сораштыру билгеләү өчен проект инициаторы муниципаль берәмлек советына гариза жибәрә, анда күрсәтелә:

1) инициативалы проект, аңа карата сораштыру уздырырга тәкъдим ителә;

2) проект инициаторының тәкъдимнәре:

а) сораштыру үткәрү датасы һәм сроклары туринда;

б) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) мәсьәләне (мәсьәләләрне) формалаштыру туринда;

в) сораштыру үткәрү методикасы туринда;

г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны туринда;

3) проект инициаторы туринда белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасы, аларның яшәү яки тору урыны туринда белешмәләр, авыл торак пунктының Исеме, Исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны).

2. Эгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Эгәр проектның инициаторы булып әлеге Тәртипнен 4 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар торса, гаризага проект инициаторының вәкаләтле заты һәм инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган кименде 10 муниципаль берәмлек кешесе имза сала. Бу очракта гаризада шулай ук гаризага (фамилияләренә, исемнәренә, атасының исемнәренә, аларның яшәү яки тору

урыны түрүнде белешмәләргә) кул куйган затлар түрүнде белешмәләр курсәтелә.

3. Муниципаль берәмлек Советы гариза кергән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сораштыру билгеләү яки сораштыру билгеләүдән баш тарту түрүнде Карап кабул итә.

4. Әгәр хокук бозулар инициативаны тәкъдим итүдә катнашкан муниципаль берәмлек халкының ихтыяр белдерүе нәтижәләрен дөрес итеп билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, сораштыру үткәрү түрүндагы инициативаны тәкъдим итүнең әлеге статьяда билгеләнгән тәртибен бозу сораштыру билгеләүдән баш тарту өчен нигез булып тора.

5. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнарны сораштыру муниципаль берәмлекнең норматив-хокукий акты белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

6. Сораштыруда муниципаль берәмлек яки аның өлешендә яшәүчеләр катнаша ала, аларда 16 яшькә житкән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

7. Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты сораштыру нәтижәләрен проект инициаторына, аларны әзерләгәннән соң, 3 эш көненнән дә соңга калмыйча житкәрә.

Бүлек 3. Инициативалы проектларны керту һәм карау

Статья12. Муниципаль берәмлек Башкарма комитетына инициативалы проектлар керту

1. Инициатива проектын керткәндә муниципаль берәмлек Башкарма комитетына тапшырыла:

1) проектның кәгазьдә һәм электрон формада тасвиrlамасы, аңа график һәм (яки) таблица материаллары күшүлүргө мөмкин;

2) әлеге Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә башка документлар, шулай ук проект инициаторының инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исеменнән муниципаль берәмлек Башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү түрүндагы каары;

3) жыен, гражданнар жыелышлары яки конференцияләре беркетмәсе, гражданнардан сораштыру нәтижәләре һәм (яки) муниципаль берәмлектә яшәүчеләр тарафыннан инициативалы проектны яки аның өлешендә хуплауны раслаучы кул куелган битләр.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар муниципаль берәмлек Башкарма комитетына инициатива проектын караганда һәм гамәлгә ашырганда проектның инициаторы булып торучы турдын-турсы муниципаль берәмлек Башкарма комитеты белән үзара хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат

тарафыннан тапшырыла яисә игълан ителгэн кыйммәт белән, аны җибәргәндә һәм кертемнәрнең тасвирламасы белән почта аша җибәрелә.

3. Проектны керту датасы булып, әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты алган көн тора.

4. Әгәр Документлар муниципаль берәмлек Башкарма комитетына турыдан-туры, инициатива проектын караганда һәм гамәлгә ашырганда проектның инициаторы белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырыла икән, күрсәтелгән затка, муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан аларның исемлеген һәм алыну датасын курсәтеп, документлар алу өчен расписка бирелә. Расписка муниципаль берәмлек Башкарма комитеты тарафыннан документлар кабул ителгән көнне тапшырылырга тиеш.

13. Инициативалы проектларны карау буенча Комиссия

1. Инициативалы проектларны карау буенча Комиссия (алга таба - комиссия) инициативалы проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алу максатында төзелә.

2. Комиссия 5 кешене тәшкил итә.

3. Комиссиянең персональ составы муниципаль берәмлек Башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының гомуми саныннан яртысы муниципаль берәмлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия тарафыннан кабул ителә торган каарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатьләр каршылыклары барлыкка килү мөмкинлеген төшереп калдыру өчен формалаштырыла.

4. Комиссия комиссия рәисе, Комиссия рәисе урынбасары, комиссия секретаре һәм аның эшлендә катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора.

---

[1] комиссия төзу мәжбүри булып тора очракта гына конкурс сайлап алу.

5. Комиссия рәисе:

- 1) комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлеге белән җитәкчелек итә;
- 2) комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе проектын төзи;
- 3) комиссия әгъзаларына йөкләмәләр бирә;
- 4) комиссия утырышларында рәислек итә.

6. Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары, вакытлыча булмаганды, конкурс комиссиясе рәисе вазыйфаларын башкара.

7. Комиссия секретаре:

- 1) комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәэмин итүне, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне гамәлгә ашыра;

2) комиссия әгъзаларына, проект инициаторларына һәм комиссия утырышына чакырылган башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын үткәрү датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;

3) комиссия утырышлары беркетмәләрен алыш бара.

8. Комиссия әгъзасы:

1) комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;

2) комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;

3) комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;

4) комиссия утырышында катнашуучыларга сораулар бирә;

5) комиссия утырышларында тавыш бирә.

9. Комиссия эшенең төп формасы-утырышлар.

10. Комиссия утырыши анда аның әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булган очракта хокуклы дип санала.

11. Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителә. Проект инициативасын карау планлаштырыла торган комиссия утырыши турында проектны башлап жибәрүчеләргә аны үткәрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

12. Проект турында фикер алышу һәм комиссия тарафыннан каарлар кабул итү проект инициаторы һәм башка чакырылган затлар катнашыннан башка башкарыла.

13. Комиссия каары утырышта катнашуучылар саныннан күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда комиссия утырышында рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

14. Комиссия әгъзалары каарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

15. Комиссия тарафыннан кабул ителгән каар белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы Комиссия утырыши беркетмәсенә кертелергә тиешле язма рәвештә үзенең аерым фикерен бәян итәргә хокуклы.

16. Комиссия утырыши нәтижәләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм аның утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырыши уздырылганнын соң өч эш көне эчендә имзалана.

17. Комиссия секретаре, комиссия утырышы беркетмәсенә кул куелган көннән соң килүче эш көненнән дә соңга калмыйча, аны муниципаль берәмлек Башкарма комитетына жибәрә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник тәэмин итүне муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты башкара.

Статья 14. Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты инициативасы проектын карау тәртибе

1. Инициативалы проект муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан кертелгәннән соң 30 көн эчендә карала.

2. Муниципаль берәмлек Башкарма комитетына инициатив проект керту турындагы мәгълүмат, мәгълүмат стендларында һәм Чүпрәле муниципаль районның рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә муниципаль берәмлек бүлегендә инициатив проект кертелгәннән соң өч эш көне эчендә урнаштырылырга тиеш һәм әлеге Тәртипнәң 2 статьясындагы 2 өлешендә курсәтелгән белешмәләр, шулай ук проект инициаторлары турында булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар муниципаль берәмлек Башкарма комитетына инициатив проект буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен бирү мөмкинлеге турында, аларны тапшыру вакыты курсәтелеп, хәбәр ителә.

3. Инициативалы проект буенча искәрмәләр һәм тәкъдимнәр бирү вакыты жиде эш көне тәшкүл итә. Үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен 16 яшькә житкән муниципаль берәмлек халкы жибәрергә хокуклы. Искәрмәләр һәм тәкъдимнәр муниципаль берәмлек Башкарма комитетына мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры тапшырыла яисә почта аша жибәрелә.

4. Инициативалы проект буенча искәрмәләрне һәм тәкъдимнәрне гомумиләштерүне комиссия башкара.

5. Инициативалы проектны карау нәтиҗәләре буенча комиссия муниципаль берәмлек башлыгына әлеге статьяның 7 өлешендә курсәтелгән карапларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карапында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр дә булырга мөмкин.

Муниципаль берәмлек Башкарма комитетына берничә инициатив проект кертелгән очракта, шул исәптән өстенлекле проблемаларны тасвирлау белән, комиссия муниципаль берәмлек башлыгына конкурс нигезендә сайлап алуны оештырырга тәкъдим итә.

6. Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнәң 17 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс сайлап алуын үткәрү турында белдерү проект инициаторларына тиешле карап кабул итәлгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

7. Комиссия тәкъдимнәрен исәпкә алып яки конкурс нәтиҗәләре буенча муниципаль берәмлек башлыгы түбәндәге карапларның берсен кабул итә:

1) муниципаль берэмлек бюджеты турындагы каарда каалган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә муниципаль берэмлек бюджеты проектын төзү һәм карау (муниципаль берэмлек бюджеты турындагы каарга үзгәрешләр керту) тәртибе нигезендә тиешле максатларга һәм (яисә) муниципаль берэмлек бюджеты турындагы каарда каалган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә муниципаль берэмлек бюджеты проектын төзү һәм карау тәртибе нигезендә инициативалы проектны хупларга һәм аны эшне дәвам итәргә.);

2) инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тартырга һәм инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, проектны инициаторларына кире кайтарырга.

8. Муниципаль берэмлек башлыгы инициативалы проектка ярдәм күрсәтүдән баш тарту турында түбәндәге очракларның берсендә каар кабул итә:

1) инициатив проектны керту һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү.;

2) инициативалы проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, муниципаль берэмлек уставы таләпләренә туры килмәве.;

3) жирле үзидарә органнарында кирәkle вәкаләtlәр һәм хокуклар булмау сәбәпле, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау.;

4) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәк булган акчалар күләмендә муниципаль берэмлек бюджеты акчалары булмау (аларны формалаштыру чыганагы инициативалы туләуләр булмаган).;

5) инициативалы проектта тасвирланган проблеманы нәтижәлерәк ысул белән хәл итү мөмкинлеге булу;

6) инициативалы проектны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган дип тану.

9. Проектны карау нәтижәләре буенча каар проект инициаторына кабул ителгән көннән соң өч көннән дә сонга калмычча жибәрелә.

10. Муниципаль берэмлек башкарма комитеты, ә әлеге статьяның 8 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта, проект инициаторларына инициативалы проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берэмлекнен яисә дәүләт органының жирле үзидарә органына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен комиссия комиссия әгъзалары, муниципаль берэмлек Башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасыннан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү вакытын билгели. Эшләп бетерелгән инициативалы проект комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнен 15 статьясы һәм әлеге статья нигезендә карала.

Статья 15. Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

1. Конкурс сайлап алуны комиссия башкара.

2. Конкурс сайлап алу критерияләре булып тора:

1) халыкның инициативалы проект хәл итүгэ юнәлдерелгән проблемаларны билгеләүдә **həm** аны гамәлгә ашыруда катнашу дәрәжәсе;

2) инициативалы проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтиҗәлелек.

3. Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында башкарыла.

4. Комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә бәяләүне гамәлгә ашыра.

5. Конкурс нәтиҗәләре буенча, критерийлар буенча йомгаклау бәясен исәпкә алып, комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган яисә узмаган дип игълан итү турында Карап кабул итә.

6. Конкурс сайлап алын узган инициатив проект дип игълан ителә, ул барлык критерийлар буенча максималь суммар балл алган.

Статья 16. Муниципаль берәмлек Башкарма комитеты карары

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турында муниципаль берәмлек башлыгы карар чыгара.

2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турындагы карар үз эченә алырга тиеш:

1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә барлыкка килергә тиеш булган объектның исеме (адресы яки урыны күрсәтелгән) яисә гамәлгә ашыруга инициатив проект жибәрелгән Чараның атамасы;

2) муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзелеш, реконструкцияләү, сатып алу, үткәрү (чаралар) h. б.);

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын баш бүлүченең исеме;

4) заказчи, төзүче исеме;

5) объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) тормышка ашыру вакыты);

6) инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, объектны (чараларны) үткәрүгә объектның күз алдында тотылучы (чик) бәясе яисә чараны (чараларны) үткәрүгә чараларның ин чик күләме;

7) объектның фаразланган (чик) бәясен яки инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, чараны (чараларны) үткәрүгә чараларның ин чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бўлу.

Статья 17. "Интернет" мәгълүмат-коммуникация чөлтәрендә инициативалы проект түрүндә мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

1. Муниципаль берәмлек Башкарма комитетының инициатив проектын карау, инициатив проектны гамәлгә ашыруның барышы, шул исәптән акча средстволарыннан файдалану, милек һәм (яки) аны тормышка ашыруда кызыксынган затларның хезмәт катнашуы түрүндә мәгълүмат мәгълүмат стендларында басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) һәм Чүпрәле муниципаль районның рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге муниципаль берәмлек бүлегендә урнаштырылырга тиеш.
2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру нәтижәләре түрүндә муниципаль берәмлек Башкарма комитеты хисабы, инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәмамланганин соң 30 календарь көн эчендә Чүпрәле муниципаль районның рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә муниципаль берәмлек бүлегендә бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.